

Tervezet a strucc tartásának állategészségügyi és állat jóléti feltételeiről

I. Az állattartó telephely kijelölésének szempontjai

Kötelezően előírt feltételek:

1. A talaj legyen csúszásmentes. Különösen lejtős területen.
2. A területen nem gyűlhet fel a csapadékvíz, nagy sáros felületek ne alakuljanak ki. Ha szükséges gondoskodni kell a vízelvezetéséről.
3. A karámot (-okat) a sérülésmentesség biztosítása mellett kell építeni. Kerüljük az éles szegélyeket.
4. Tenyészmadarak esetén, kötelező dupla kerítéses elválasztó sáv kialakítása a szomszédos karámok között. A dupla kerítés között minimum 100 cm távolság legyen.

Ajánlott feltételek:

1. A strucctartó telep létesítésekor figyelembe kell venni a madár élettani igényeire. Lehetőleg nyugodt, zajtól és egyéb zavaró környezeti tényezőktől mentes területet válasszunk.
2. A derékszögek kialakítását kerüljük, a sarkokat határoljuk le.
3. Ajánlott a természetes elválasztás (állíthatóság) különösen az egymással határos tenyészkarámoknál.
4. Hízómadarak esetén dupla kerítéses elválasztó sáv ajánlott a szomszédos karámok között. A dupla kerítés között minimum 100 cm távolság legyen.

II. A karámok berendezése

Kötelezően előírt feltételek:

1. Megfelelő számú etető- és itatóhely kialakítása, melyeket higiéniai okokból naponta tisztítani kell.

Ajánlott feltételek:

1. A struccok általában a kakas által kiválasztott, vagy előkészített mélyedésekbe (fészekbe) helyezik el tojásaikat. Higiéniai okokból, mint számos más madárfajnak, a struccnak is szüksége van rendszeres „homokfürdőre”. A dél-afrikai országokhoz hasonlóan, ajánlott tetővel fedett fészkelő és fürdőhely kialakítása. Ez egyben a hőség és a tűző nap ellen is védelmet nyújthat, amire itt Közép-európában is szükség van.
2. Legalább egy, megfelelő méretű homokos felület szükséges, lehetőleg tetővel. A homokot évente legalább egyszer le kell cserélni.
3. Világos, az időjárásnak ellenálló fedett szín kialakítása, rossz idő esetére lehetőleg homokkal és etetőhellyel.
4. Elegendő árnyékos terület kialakítása, lehetőleg a karám több részén is.
5. Megfelelő számú etető- és itatóhely kialakítása, melyeket higiéniai okokból naponta tisztítani kell.

III. A karámok kerítése

Kötelezően előírt feltételek:

1. A struccok pánik esetén, szinte minden kerítést át tudnak törni. A 8/1999 III.31 KÖM-FVM-NKÖM-BM Együttes Rendelet (A veszélyes állatok tartásáról szóló) 3. sz. mellékletének megfelelően az állattartó telepet legalább 200 cm-es külső kerítéssel kell körül venni, az állatok korától függetlenül. Ezen túlmenően az állatok korának megfelelően, egyénileg kialakított 100-160cm-es belső karámkerítések kialakítása szükséges. A madarak, ragadozók (pl. róka), vagy kóbor kutyák támadása elleni védelmét biztosítani kell.
2. A struccok akár fagyos időben is szívesen fürdenek vízben, továbbá kitartó és jó úszók. Ezért a karámok vizes árkokkal történő elválasztása teljesen alkalmatlan.
3. Amennyiben a karámkerítések kialakítása dróthálóval történik, ez csak a madarak 8 hónapos koráig megengedett és ritkább fonatú rugalmas hálóval történjen.

4. A kerítés kialakítása során, a háló sűrűsége mindenütt nagyobb legyen, mint a struccok feje. Mivel a struccok nagyon kíváncsiak és szívesen tartózkodnak a kerítések mentén, a fejüket gyakran kidugják a kerítés résein, hogy a friss növényzetet elérjék. Ha szűk nyílások megakadályozzák, hogy a nyakukat vissza tudják húzni, pánikba esve akár a fejüket is leszakíthatják.
5. A terület kerítése pánik esetén is kitörés biztos kell, hogy legyen.

Ajánlott feltételek:

1. Az esteleges egymásközi harcok során, a szűk és fix nyílásokba, merev hálóba beakadhat a lábuk, aminek következtében akár át is eshetnek a kerítésen. Mindezt, ritkább fonatú és kellően rugalmas háló használatával kell elkerülni.

IV. Tenyésztési és tartási előírások

I. Alapszabályok:

A következő előírások, a struccok szükségletein, valamint a tenyésztők és strucctartók gyakorlati tapasztalatain alapszanak. Ezen előírások jogi alapjait képeznek a magyar állatvédelmi törvény, valamint az Európa-tanács mellett működő, „Európai Egyezmény az Állatok védelme a mezőgazdasági célú állattartásban Állandó Bizottsága” által kiadott „Ajánlás Struccmadarak, Struccok, Emu és Nandu tartásához” (1997.04.22) által leírtaknak. Ezen ajánlás határozatai kötelezőek, utasításai pedig ajánlott jellegűek a futómadár tartásban.

Kötelezően előírt feltételek:

1. Minden strucctartó és ápoló köteles az állatokat a fajtának és a szükségleteiknek megfelelően táplálni, gondozni és a viselkedésüknek megfelelően elhelyezni. A fajtának megfelelő mozgásban nem szabad őket úgy korlátozni, hogy fájdalmat, elkerülhető szenvedést, vagy kárt okozzanak nekik. Mindenekelőtt a strucc-csibék ember által történő nevelése igényel intenzív ápolást. Ezért ezek napközben folyamatos felügyeletet igényelnek.
2. A struccok társas lények, melyek a szabad természetben kisebb-nagyobb csoportokban élnek. Ezért csoportosan kell őket tartani. Korlátozott idejű magányos tartás, csak kényszerű, kivételes esetekben (pl.: betegség) lehetséges, ami nem vonatkozik a csibékre és a fiatal állatokra.

3. A struccok a származási helyükön is szélsőséges időjárási körülmények (fagy, nedvesség, erős nappali-éjszakai hőingadozás) között szabadban élnek. Ez a farmtartás során is alapelv kell, hogy maradjon. Tető alatt történő tartás akadályozza az UV sugárzás hatására kialakuló, létfontosságú vitaminok termelődését. Emiatt ellentmond az állatvédelmi szabályoknak. A struccok csak szélsőséges, az egészséget veszélyeztető időjárási körülmények (pl. a karám jegesedése) esetén, átmenetileg zárhatóak be. Szabad kifutós karámot kell biztosítani. Az éjszakai elzárás az öthónapos kor végéig megengedett. Hathónapos kortól a növendékeket nyitott istállóval rendelkező karámban kell tartani. A nyitott istállóhoz állandó, közvetlen hozzáférést kell biztosítani, de vészhelyzetben lezárható kell, hogy legyen.
4. Általánosan tilos a szögesdrót használata.
5. A karámban, istállóban tilos olyan aljzatok használata, amelyek kárt, vagy láb deformációkat okozhatnak. (pl. csúszós aljzat, vagy drótháló)
6. Állati eredetű takarmányok, növekedésgyorsító szerek használata nem megengedett. Antibiotikumok adása állatorvosi felügyelet mellett lehetséges.

II. Karámnagyság:

Kötelezően előírt feltételek:

1. Struccok legelésző állatok. Az emberek által tartott madaraknak megfelelő méretű kifutót kell biztosítani, a természetes igények, és az egész-napos táplálkozási szükséglet kielégítésére. Meghatározó, hogy a szabadon élő struccok territóriumának nagysága mindig függ a hozzáférhető takarmány mennyiségétől. Bőséges zöldterület esetén, kisebb felületre korlátozódik a territórium. A magyarországi intenzív tartási körülmények között, zöldtakarmány biztosítása mellett, a legeltető tartással szemben, jóval kisebb karámok kialakítása szükséges.
2. A karám területet a különböző korcsoportok igényeinek megfelelően kell meghatározni. Míg a kismadarak a túlságosan nagyméretű karámban „elveszettnek” érzik magukat, addig a növendék-, és tenyészállatok esetében a legeltető tartás körülményeit, és az esetleg rivalizáló kakasok helyigényét is figyelembe kell venni.
3. Tenyészállatok esetén a legkisebb karám terület 300m^2 (Triótartás = 2 tojó/1 kakas esetén) Minden további tojó esetén 50m^2 további felület szükséges. Minden további kakas, további 200m^2 területet igényel. Az egymást elviselni képtelen kakasokat el kell választani!
4. 2 hónapos korig: a legkisebb terület 50m^2 , állatonként, életkortól függően $3\text{-}5\text{m}^2$
4. 3–7 hónapos korig: a legkisebb terület 200m^2 , állatonként 30m^2 .
5. 8-14 hónapos korig: a legkisebb terület 300m^2 , állatonként életkortól függetlenül 50m^2

6. 3-6 hónapos korban: a legkisebb terület 20 m^2 , állatonként életkortól függően $5\text{-}20\text{ m}^2$

Ajánlott feltételek:

1. A nagyobb csoportban, egy karámban több kakassal történő tartás, a rivalizáló kakasok csatáiból következő stresszt és magasabb sérülésveszélyt eredményezhet. Ezért inkább egy kakassal, kiscsoportos tartásra kell törekedni.

III. Karámkialakítás

Kötelezően előírt feltételek:

1. A struccok a lábuk környékén a legsérülékenyebbek. Ezen túlmenően nagyon kíváncsiak, általában a territóriumuk határán, a kerítés mentén mozognak. Ezt figyelembe kell venni a kialakítás és a bekerítés során. Fontos, hogy az állatok szokatlan jelenségekre pánikszerűen reagálhatnak, adott esetben nagy sebességgel próbálnak menekülni. További szempont az agresszív, párzó kakasok, territóriumot védő magatartása.

Ajánlott feltételek:

1. A kifutó karámok talajfelszíni kialakítására $10\text{-}20\text{ cm}$ vastag homok javasolt, amit évente frissíteni, megújítani ajánlott

IV. Istállónagyság, az istállók higiéniája

Kötelezően előírt feltételek:

1. A hagyományos állattartás során használt istállók átalakítással, alkalmasak a strucctartásra. Csak a kismadarak neveléséhez szükséges állandó, fűthető épület. A struccokat a közép-európai klímán, legkésőbb a 6. hónaptól, állandó hozzáférésű, nyitott istállóval kialakított karámokban kell tartani, ami védelmet nyújt az esetleges extrém időjárási körülmények ellen.
2. A túl nagy területű istálló a fiatal állatokra nézve halálos veszélyt jelenthet. Éjszakára bezárva, pánik esetén (akár egy egér is okozhatja) az egész csapat, hullámszerűen az egyik oldalról, a másikra rohanhat. Ez addig is tarthat, míg csak néhány állat marad állva.
3. Struccok, csibe- és fiatal korban is mindig szoros csoportban alszanak. Az istálló nagysága semmi esetre se haladja meg az alvó csoport által elfoglalt terület háromszorosát. Ez a terület napközben is elegendő, mivel az állatok, rossz idő esetén is, az állandóan nyitott istállón kívül tartózkodnak.
4. Az istállóban (és a karámokban) összegyűjtött trágyát szántóföldi területen lehet hasznosítani. A keletkező trágyát, az erre a célra létesített külön tárolóból évente el kell szállítani. Mélyalmos tartás esetén, a keletkező trágyát (felnőtt madár esetén kb. $1\text{ m}^3/\text{év}$) legalább évente kétszer, tavasszal és ősszel az istállókból ki kell hordani

5. Az istálló nagysága tenyészállatok és 14 hónapnál idősebb állatok esetén:

- legalább 15m^2 , állatonként 5m^2

6. 8-tól 14 hónapos korig:

- legalább 15m^2 , állatonként, életkortól függően 2m^2 -től 4m^2 .

7. 3-tól 7 hónapos korig:

- legalább 15m^2 , állatonként 2m^2 .

8. 2 hetestől, 2 hónapos korig:

- legalább 5m^2 , állatonként kortól függően $0,25\text{m}^2$ -től 1m^2 -ig.

V. Istállókialakítás:

Kötelezően előírt feltételek:

1. A padlót úgy kell kialakítani, hogy az állatok sérülés veszélye nélkül mozoghassanak. A lovakhoz hasonlóan, az istállófűtés veszélyeztetheti a struccok egészségét (tüdőgyulladás, a tüdő gombásodása). A teljes légtér fűtését, az első néhány hét kivételével, mindenképpen kerülni kell. Télen, hidegben 2-3 hónapos korig kitolódhat.
2. Elegendő állómagasságot kell biztosítani.
3. A padló egyenes és csúszásmentes kell, hogy legyen. Almozást belátás szerint kell végezni.
4. Az istálló ne legyen huzatos, de a megfelelő szellőztetés szükséges.
5. Az istálló a kismadarak 3 hónapos koráig legyen fűthető, hogy az alvó-, pihenőrész padló-, és léghőmérséklete az csibék igényeit kielégítse.
6. Az istálló további fűtése (a 4. hónaptól) veszélyezteti az állatok egészségét, ezért durván sérti az állatvédelmi előírásokat!
7. Mivel, csak világos istálló megfelelő, elegendő nappali világosságról gondoskodni kell.

VI. Táplálás:

Kötelezően előírt feltételek:

1. A fajtának megfelelő táplálás nagyon fontos a struccok egészséges fejlődéséhez. Ezért minden strucctartó köteles takarmányozási tervet készíteni, amely biztosítja a mennyiségi és minőségi szükségleteknek megfelelő táplálást, minden korcsoport számára. Rendszeresen tiszta ivóvizet kell biztosítani.

2. A kerülni kell a szárnyas-takarmányok használatát, melyek nem a struccok speciális igényeinek megfelelően lettek összeállítva és gyakran tartalmazzák a vastagbélemésztés miatt, a struccokra ártalmas Coccidiostaticum hatóanyagot. Az állatok etetése ne a földről, hanem etető vályúból történjen.
3. A struccok számára folyamatosan biztosítani kell megfelelő nagyságú és mennyiségű kavicsot, ami szükséges az emésztéshez.

Javasolt feltételek:

1. Nagyobb üzemméret esetén önetető rendszer használata javasolt

VII. Kezelés:

Kötelezően előírt feltételek:

1. Bármilyen orvosi, vagy más kezelést óvatosan, az állatot kímélve kell végrehajtani. Befogó sapka, vagy csukja és adott esetben kezelőkarám használata ajánlott.
2. Kötelező az állandó állatorvosi felügyelet.

VIII. Szállítás:

Kötelezően előírt feltételek:

1. Rövid távú szállítás esetén, < 100 km, legfeljebb 4-5 hízómadár rekeszenként
2. Hosszú távú szállítás esetén, >100 km, legfeljebb 3 hízómadár rekeszenként
3. Fiatal, 7 hónap alatti állatok szállításánál, egy rekeszben 10-nél több állat nem szállítható.
4. Csibék szállításánál a szállítójármű, vagy szállítórekesz legyen fűthető
5. Vágóállatok szállításánál legfeljebb négyfős csoportban történjen. A szállítás időtartama a 4 órát, csak indokolt, kivételes esetben, haladhatja meg, továbbá pihenőidő kell, hogy kövesse.
6. A szállításához zárt, stabil falú, szellőztethető járművet kell biztosítani.